

Boekverslag Buitenstaanders (Renate Dorrestijn)

Annemiek Berckmoes

© havovwo.nl (feb 2003)

Titel: Buitenstaanders
Auteur: Renate Dorrestijn
Uitgeverij: Contact
Uitgegeven in: 1985, Amsterdam

Korte Motivatie

Ik heb het boek gekozen omdat er in het lesboek een stuk van een ander boek van Renate Dorrestijn had gelezen en het me wel beviel. Toen de lerares het boek met ons besprak leek het me wel mooi. Ik heb toen in de bibliotheek gekeken bij ons op school, maar daar stond het boek niet, toen heb ik maar een ander boek gepakt. Maar dat boek vond ik eigenlijk maar niets. Toen ik bij ons in de bieb een boek zocht, vond ik per ongeluk het boek van Renate Dorrestijn, met nog een ander boek van haar. Ik heb toen deze uit die twee boeken gekozen, omdat dit boek wat dunner was en ik niet zo heel veel tijd meer had. Het had er niet echt iets mee te maken dat ik deze mooier vond ofzo want ik vond ze beide wel mooi.

Eerste Persoonlijke Mening

Ik vond het een mooi boek, al was het af en toe wel wat verwarrend. Dan wist je niet wat echt was en wat niet, zeker niet als het uit het oogpunt van Laurie was geschreven, want Max wist de waarheid, maar hij was ook de enige die dat wist ook. Buiten Wibbe dan. Terwijl Laurie dacht dat alles eindelijk normaal was. Wat ik wel jammer vind is dat je niet weet hoe het verhaal afloopt, je weet niet hoe het verder gaat in het huis, wat er met Agrippina gebeurt. Maar dat hoort denk ik wel bij het verhaal.

Samenvatting

Max en Laurie en hun zontjes waren op weg naar hun vakantiebestemming. Op een dijk vloog hun auto uit de bocht en ze belanden in het water. Max had een shock en kon alleen maar kwaken. Laurie zocht hulp. Een klein meisje ging hun voor naar een donkerrood huis met geblindeerde ramen. Het was het huis waar Agrippina met wat voor haar familie doorging woonde. Alleen Lupo was haar eigen zoon. Wibbe was een soort aangenomen kind, de meisjes Biba en Ebbe min of meer opgedrongen kleinkinderen en Marrie een vondeling. Gelukkig had Agrippina ook Evertje Polder nog, een stokoude hond. Op de dag dat Max en Laurie het ongeluk kregen, bereidde men zich in het huis aan de rivier voor op het feest van Sterre. Biba, Sterre en Ebbe waren een drieling. Agrippina was al in de 70, maar ze wilde graag jong blijven en daarvoor was veel vers bloed het beste medicijn. Zij trok er in alle vroegte al op uit met Evertje Polder om te kijken hoe het stond met het nest jonge zwanen langs de waterkant. Agrippina had een hekel aan feesten waarop zij niet in het middelpunt stond. Ze wilde vreselijk graag haar verhalen vertellen, maar niemand wilde naar haar luisteren. Ze besloot om zelf voor publiek te zorgen door een gevarenbalk, die ergens op de dijkweg langs de rivier stond, in het water te gooien. Ondertussen waren Biba en Ebbe wakker geworden. Ze hielden een van hun interessante twistgesprekken. Lupo woonde in een caravan achter in Agrippina's tuin. Hij had een liefdesbrievenfabriek; hij schreef in opdracht brieven. Lupo ging bij Wibbe in het botenhuis kijken. Wibbe was een soort klusjesman. Hij was een beetje vreemd, maar werd wel geaccepteerd. Waarschijnlijk was hij uit de provinciale inrichting weggelopen. Hij had voor Lupo een geweer gerepareerd, zodat Lupo voor een cadeau voor Sterre's feest kon zorgen. Agrippina ging taarten bakken voor het feest. In de kelder hield ze muizen. Ze ging er een paar halen, want ze had zin in vers bloed.

Het kleine meisje Marrie, een mongooltje, bracht het gezin van Laurie en Max naar Agrippina. Laurie kreeg een kopje thee, Max werd in bed gestopt, en de jongens kregen zwembroeken en werden door Lupo naar het botenhuis gebracht. Ze gingen roeien, Marrie ging ook mee. De jongens treiterden haar de hele tijd, maar Marrie bleef lachen. Biba en Ebbe gingen bloemen plukken voor Sterre's feest. Toen ze terugkwamen, vonden ze een vreemde man (Max) in hun bed. Wibbe trok met een tractor de auto van Max en Laurie uit het water. Laurie wilde nog wel even blijven; Lupo was hierover van ontzetting vervuld. Toen Max ontwaakte en hij de naakte Ebbe voor zich zag, dacht hij eventjes dat hij hallucineerde. Maar hij had al gauw zijn positieven bij elkaar en zon op mogelijkheden om het met Ebbe aan te leggen. Ebbe vertelde Max over Marrie, Wibbe en Sterre, Max geloofde er niets van, zodat Ebbe haar verhalen niet afmaakte. Laurie vertelde aan Lupo dat ze ongelukkig was. Max had een vriendin en zij deed alles verkeerd, niemand begreep haar. Lupo en later Laurie zagen de naakte Ebbe en Max samen. Laurie wilde meteen weg, tot opluchting van Lupo. Ze ging achter het stuur van de auto zitten wachten op Max.

Eindelijk konden ze vertrekken, maar de auto hield er na 100 meter al weer mee op.

Max ging met Wibbe naar het dorp. Laurie hielp Agrippina het huis versieren. Agrippina vond Laurie een stompzinnig wezen. Ze vroeg of Lupo haar mee wilde nemen. Lupo dacht dat ze Evertje Polder bedoelde. Hij nam haar mee, Laurie sjokte achter hen aan. Ze begon te huilen en Lupo voelde zich verplicht om haar te

Boekverslag Buitenstaanders (Renate Dorrestijn)

Annemiek Berckmoes

© havovwo.nl (feb 2003)

---

troosten. Lupo wilde alleen maar Evertje Polder uit haar lijden helpen, maar Laurie dacht dat hij haar wilde beminnen. Ze had zich al bijna uitgetrokken, toen jaar jongens er opeens aankwamen. Ze hadden Marrie vreselijk toegetakeld. De jongens en Marrie werden weggestuurd en Lupo schoot Evertje Polder dood. Daarna schoot hij een zwaan neer. Hij wilde de zwaan gebruiken voor Sterre's feest. Laurie wilde helpen, maar was Lupo alleen maar tot last. Ebbe en Biba knipten Marries haar. Ze wilden een jongetje van haar maken omdat Sterre ook gezegd had dat ze liever een jongen wilde zijn. Agrippina vond het vreselijk dat Evertje Polder en haar zwaan dood waren. Ze ging de jonge zwaantjes ophalen. Op weg naar het nest kwam ze de jongetjes en Marrie tegen. De jongens wilden een geheim verbond sluiten, waarbij ze elkanders bloed moesten drinken. Agrippina vond het hemels. Marrie ontsnapte. Lupo begroef Evertje Polder. Hij besloot een liefdesbrief voor Laurie aan Max te schrijven, die hij later ongemerkt in Max's zak stopt. Laurie vertelde Max dat ze een verhouding met Lupo had. Max moest er alleen maar om lachen. Hij vertelde Laurie dat ze in een gesticht terechtgekomen waren. Iedereen was gek, behalve Wibbe, die een beetje toezicht hield. Bovendien was Sterre dood. Wibbe had hem dat allemaal verteld toen ze naar het dorp waren geweest. Eindelijk was de lange middag voorbij en gingen ze Sterre's feest vieren. Ebbe, Biba en Lupo hielden toespraken. Sterre had uit liefde zelfmoord gepleegd. Ze vond zichzelf vies en walgelijk omdat ze telkens weer ongesteld werd en ze wilde haar zusjes niet aansteken. Ze was van het dak gesprongen en Biba en Ebbe hadden daarbij geholpen. Biba en Ebbe herleefden dat moment door op het dak een ritueel met de zwanen vogels uit te voeren. Max dacht dat zij zouden springen. Wibbe raakte in paniek en verstoorde de ceremonie. Hij werd door Biba en Ebbe op zolder opgesloten. Toen ze gingen afwassen, zagen ze de lijkjes van de jonge zwanen die Agrippina uit hun nest had gehaald. Agrippina was weg, de kinderen waren ook weg. Lupo, Biba en Ebbe vreesden het ergste. Max werd opgesloten in de kelder. Ondertussen hadden de jongens besloten Marrie uit te schakelen omdat ze haar bloed niet geofferd had. Wibbe kon er niet tegen om opgesloten te zitten, waarmee hij zijn eigen stelling bewees, namelijk dat het onmenselijk is om iemand op te sluiten. Ook Max had het er moeilijk mee. Hij was tussen de muizen van Agrippina terechtgekomen. Hij vond Laurie's brief in zijn zak, las hem en besloot eerst aardig voor Laurie te zijn om haar dan langzaam gek te maken. Laurie kreeg een lachbui toen ze in de gaten kreeg dat Max opgesloten zat. Lupo, Biba en Ebbe gingen Agrippina en de kinderen zoeken. Ze zagen de jongens bezig in Marrie's kamer. Ondertussen had Agrippina de merkwaardigste visuele gewaarwordingen gekregen. Ze begreep opeens niet wat ze in het bos deed en ging terug naar huis. Toen ze Max in de kelder hoorde schreeuwen, dacht ze dat het een muis was die wraak wilde nemen. Ze ging gauw naar bed. Laurie was verdwaald in het bos toen ze Lupo achterna ging. Ze kwam uiteindelijk terecht bij een gebouw dat een inrichting bleek te zijn. Ze kreeg een giechelbui en werd voor een patiënt aangezien. De psychiater die met haar kwam praten, vertelde haar dat het huis een fasehuis was, een dependance van de inrichting. Het was een project van Wibbe. Hij had zichzelf uitgegeven voor het gekke broertje, omdat hij niet wilde dat de vrijheid van de patiënten beknot werd door de aanwezigheid van artsen, terwijl er toch enigszins toezicht moest worden gehouden, vooral na de dood van Sterre. Laurie vertelde dat Wibbe en Max opgesloten zaten en dat Agrippina en de kinderen verdwenen waren. De psychiater riep Wibbe op met een zender. Hij vond het onverantwoord dat Agrippina verdwenen was. Zij was gevaarlijk omdat ze een hersentumor had. Wibbe meldde dat hij alles in de hand had en dat Laurie een hysterica was die onzin uitkraamde. De psychiater geloofde hem en Laurie werd platgespoten.

In het huis werden Wibbe en Max vrijgelaten. Max vroeg aan Wibbe of die gekken soms besmettelijk waren. De anderen waren kwaad op Wibbe; over dergelijke dingen mocht nooit gesproken worden. Wibbe ging kijken of Agrippina in bed lag. Ook dat was tegen de regels. Agrippina zag en hoorde niets. Ze keek alleen maar wild uit haar ogen en krabde zichzelf. Wibbe besloot haar onmiddellijk met zijn motor naar de inrichting te brengen. Max zocht zijn kinderen, maar ze waren verdwenen. Ook het vleesmes was weg. De jongens hadden Marrie overmeesterd en afgevoerd naar het botenhuis. Ze achten een wrede straf rechtvaardig. Dokter Wibbe leverde Agrippina af bij de inrichting en nam de knikkebollende Laurie weer mee terug. Max vertelde Lupo, Biba en Ebbe dat Wibbe in werkelijkheid hun arts en bewaker was. Ze geloofden hem niet. Ze zochten de kinderen en gingen nog even in het botenhuis kijken. Biba opende de krakende deur.

'Aanvankelijk zag ze niets'.'

Toen Laurie bijkwam, zat ze met Max en de kinderen op een terras. Max zei dat ze dadelijk de auto op zouden kunnen halen. Laurie droomde van 3 dwergen. De kleinste van de 3 werd gevild met een mes door de andere 2. Toen Laurie weer wakker werd, wilde ze van Max weten wat er die nacht was gebeurd. Max zei alleen dat ze in de inrichting verdoofd was, waardoor ze allerlei nachtmerries had gekregen. Hij wilde niet meer teruggaan naar het huis. Nu ging eindelijk hun vakantie beginnen. Laurie herinnerde zich nog wel iets van die nacht, maar ze vroeg zich af of ze haar herinneringen moest laten kloppen. "Ze moest kiezen: ofwel alles was waar gebeurd, inclusief haar nachtmerrie, ofwel alles was een droom geweest". Het was een keus tussen de echtheid van het bestaan en het tot een illusie verklaren van haar hele leven. Geluk was er niet mee geweest, het was alleen de vraag met welke leugen ze liever wilde leven. Aan de auto die de garage uitdraaide, was niet te zien dat er ooit iets mee was gebeurd.

Boekverslag Buitenstaanders (Renate Dorrestijn)

Annemiek Berckmoes

© havovwo.nl (feb 2003)

Schema Leeservaring

Gedetailleerd Beschrijven

Onderwerp

- ☺ Het onderwerp van het boek is wat moeilijk te bepalen, want alles is niet wat het lijkt. Het onderwerp is dan volgens mij ook, wel of niet werkelijk. Wat is normaal en wat is niet normaal. Alles wordt heel erg door elkaar gehaald. Het kan dus ook zijn dat dit het thema is en niet het onderwerp. Als je echt naar het verhaal kijkt dan denk ik dat het onderwerp eerder over vertrouwen of zo gaat.
- ☺ Ik ben het boek niet gaan lezen omdat het onderwerp me aansprak want ik kan nu, na het lezen van het boek, al moeilijk bepalen wat het onderwerp is. Dat is dus niet de reden nee.
- ☺ Het boek ligt niet in mijn eigen leefwereld. Wel heeft het een andere kijk gegeven op mensen die geestelijk niet helemaal in orde zijn. In het boek laten ze je beleven hoe die mensen denken en wat ze voelen, hoe ze over zichzelf en anderen denken. En welke methode ze gebruiken, ik weet niet of het huis uit het boek in het echt bestaat maar ik denk wel dat het een oplossing zou zijn.
- ☺ Ik ben niet echt anders over het onderwerp gaan denken, want omdat ik niet zo heel veel met het onderwerp te maken heb en het eigenlijk toch nog wel een beetje taboe is, is het niet echt een onderwerp waar ik over nadenk. Toch vond ik niet echt dat het duidelijk te merken was dat die mensen in een psychiatrische inrichting zaten. Je kon niet echt iets aan ze merken. Tuurlijk waren ze allemaal wat vreemd, maar niet gek.
- ☺ Ik had niet verwacht dat het onderwerp zo uitgewerkt zou worden. Ik had meer verwacht dat ook Laurie dat alles maar wat vreemd zou vinden en dat ze zelf zouden uitvinden dat het allemaal niet helemaal pluis zit in dat huis.
- ☺ Welke mening er in het boek verwerkt zit weet ik niet precies, wel weet ik dat het feministisch is geschreven, maar het is wel redelijk subtiel gedaan. Vind ik. Het is niet dat het echt heel de tijd over het feminisme gaat of dat de man heel de tijd wordt afgekraakt. Al zitten er wel stukken in, zoals wanneer dat Max wordt opgesloten en Laurie het alleen maar grappig vind. Maar het thema van het boek, daar ben ik het wel mee eens. Wat is nu normaal en wat niet? Wie is er nu een buitenstaander?
- ☺ Ik vind het eigenlijk wel goed zo, het moet niet echt verder uitgewerkt worden.
- ☺ Ik heb nog niet echt een film gezien of een boek gelezen over het onderwerp. Tuurlijk heb ik wel al eens een documentaire gezien over het onderwerp maar dat is toch weer anders. Dat lijkt niet op dit. Dat heeft een heel ander doel. Dat is meer informatief.

Gebeurtenissen

- ☺ Een hele belangrijke gebeurtenis is dat natuurlijk dat Laurie en Max uit de bocht vliegen en dat ze daardoor in het huis terechtkomen. Daar begint heel het verhaal wat ook een belangrijke gebeurtenis is dat Laurie verdwaald en in de psychiatrische inrichting terecht komt. Want daardoor komt ze achter de waarheid, wordt Wibbe bevrijd en gaat hij tegen de regels in toch even bij Agrippina kijken. Zo komt hij dus te weten dat het erg slecht met haar gaat en kan hij haar op tijd naar de inrichting brengen.
- ☺ De nadruk ligt in het verhaal meer op de gedachten van de personen, dat komt omdat het gaat over wie er nu een buitenstaander is, daar zijn de gebeurtenissen ook wel belangrijk bij, maar toch zijn de gedachten belangrijker.
- ☺ Ik vind wel dat de gebeurtenissen logisch op elkaar volgen. Al laat de schrijfster wel verschillende dingen achter waardoor je niet helemaal snapt wat ze nu aan het doen zijn of wat voor nut dat heeft. Maar later als alles uitkomt dat snap je pas wat er helemaal aan de hand is. zo begreep ik in het begin dus ook totaal niet waarom er een feest was voor Sterre en wie Evertje Polder was.
- ☺ Ik denk niet dat de gebeurtenissen echt gebeurd zijn, ik vind ook niet dat ze erg werkelijk over komen, ik kan wel snappen dat een meisje van een dak afspringt, maar niet omdat ze elke maand ongesteld is. Ik denk niet dat men ze zoveel vrijheid geven dat dat mogelijk is.
Wel was het een boeiend boek, voor een literatuurboek dan toch, want die vind ik niet zo spannend, ik vind gewone boeken mooier om te lezen. Die zijn duidelijker en mooier van verhaal. Dat is niet een saai verhaal met een achterliggende gedachte.
- ☺ Wat een indruk op mij heeft gemaakt is dat het mogelijk is geweest dat Sterre van het dak af kon springen. Ik vind dat dat niet zou moeten kunnen, het is goed dat ze zoveel vrijheid krijgen, maar dat moeten ze niet misbruiken. Wat ik ook erg schokkend vond was dat Agrippina een hersentumor had. Ik dacht dat het boek zo onwerkelijk was gemaakt dat die waanideeën kwamen doordat ze te weinig bloed had gedronken. Maar dat bleek dus allemaal door die hersentumor te komen, dan pas snap je dus ook wat ze bedoelt met dat ze

Boekverslag Buitenstaanders (Renate Dorrestijn)

Annemiek Berckmoes

© havovwo.nl (feb 2003)

---

haar hoofd bestralen. Iets wat ze zelf niet snapt. Ik weet niet of ze het niet snapt, of niet uitgelegd heeft gekregen.

- ☺ Het zijn een beetje dromerige sferen waar het verhaal zich in afspeelt. Daarom zou je ook niet verwachten dat het realistisch is. Alles is zo onduidelijk en overdreven. De ruzies van tussen Max en Laurie, de sprong van Sterre, de relatie tussen Agrippina en de Allesplakker en het vampirisme van haar. Het is allemaal wat vaag en toch onwerkelijk.
- ☺ Ik vond niet dat je de gebeurtenissen echt goed voor je zag, het was allemaal niet zo goed beschreven, de plek waar ze zaten en hoe alles en iedereen er uitzag. Ook de onderlinge relaties, maar dat komt omdat je daar pas later achterkomt.
- ☺ Je moet niet echt dingen in of aanvullen, maar wel is het zo dat er veel dingen in zitten waarvan je pas later achterkomt hoe dat nu echt zit.
- ☺ Het boek bleef je op zich wel boeien al had ik er geen probleem mee om het weg te leggen. Toch zaten er veel spanningsbogen in doordat je niet wist hoe alles nu zat, maar ik had ook niet echt de drang om te weten hoe alles in elkaar zat, daar vond ik het onderwerp niet spannend genoeg voor.

Personages

- ☺ Het is redelijk onduidelijk wie de hoofdpersoon is, want het wordt uit allerlei verschillende personen geschreven. Het zijn ook allerlei verschillende verhaallijnen over het verleden van de personen en over de onderlinge relaties. Maar echt een hoofdpersoon word er niet in aangewezen. Maar als er dan toch een moet zijn denk ik dat het toch wel Laurie is, want met haar begint het verhaal en het eindigt ook met haar, zij heeft een hele belangrijke rol in het verhaal. Ik vind niet echt dat het een persoon is waar ik op zou willen lijken, want ik vind haar nogal dom en laag, de manier dat ze Max zo over zich heen laat lopen. Hij vernedert haar zo en zij wil hem pakken door ook vreemd te gaan. Dat gaat hem niet pijn doen. Ze zou van zich af moeten bijten en toch van hem scheiden of hij nu wil of niet. Ook is ze erg goedgegelovig, ze wil niets geloven en als het fout gaat dan is ze gelijk heel hysterisch.
- ☺ Je kunt je wel redelijk in het personages verplaatsen, maar omdat ze psychologisch niet helemaal in orde zijn is het wat moeilijk om de personages te begrijpen.
- ☺ De personages zijn heel goed beschreven, maar ze gaan niet echt voor je leven, ik vind dat het wereldje te ver van mijn eigen leefwereld afstaat, het is zo anders. Het is een onderwerp wat zo weinig voorkomt dat je er niet aan gewend ben, je weet er dan verder ook nog niets van af.
- ☺ Wat ik een vies idee vind is dat Agrippina jonge dieren doodmaakt om hun bloed te drinken omdat ze denkt dat ze daardoor langer leeft en dat haar waanbeelden van een tekort aan bloed komen. Ze kweekt zelfs muizen in de kelder om maar te zorgen dat ze een voorraad aan bloed heeft. Dat is gewoon zielig, maja ze zit niet voor niets in een psychiatrisch huis.
Max vind ik een ontzettend arrogante man. Hij dirigeert gewoon over Laurie en zij aanvaard gewoon alles wat hij zegt, ik vind niet dat ze zo over zich heen moet laten lopen. Het is haar man en ze mag open tegen hem zijn en haar eigen mening geven en ook hij heeft daar naar te luisteren.
Wibbe kan heel goed toneelspele, want ze denken allemaal dat hij de enige gek in heel het huis is terwijl hij eigenlijk de dokter is die op zijn patiënten let. Zelfs Laurie gelooft het niet als Max het haar verteld.
- ☺ Ik vind net de ideeën van Wibbe nog normaal. De rest vind ik maar niets. Dus ook het gedrag van Max, Laurie en de kinderen.
Max is het prototype van de bazige, arrogante, irritante echtgenoot, die alleen is gesteld op carrière maken en gelijk krijgen. Hij ergert zich aan Laurie's zieligheid en vindt dat een keertje 'plat' gaan niks met je huwelijk te maken heeft. Hij is een egocentrische macho. Hij blijft alleen bij Laurie vanwege de kinderen, en vindt dat ze daar blij om moet zijn, dat hij zijn verplichtingen als echtgenoot nakomt.
Laurie is het type van de onderdrukte vrouw, die niet is opgewassen tegen haar echtgenoot, ze vertoont allerlei traditionele vrouwelijke kenmerken. Ze heeft een minderwaardigheids- Complex en heeft erge medelijden met zichzelf. Zij voelt zich in de steek gelaten door d'r vent en denkt door vreemd te gaan haar man jaloers te kunnen maken. Ze zorgt voor haar twee jongetjes, die heel ondeugend zijn, zo mishandelen ze dus Marrie. Haar opdracht in het leven is: nodig zijn in het leven van anderen. Om te kunnen leven met haar ongelukkige huwelijk, eet ze een pond kersenbonbons per dag.
Wel vind ik dat Lupo zijn gedrag op zich ook nog wel doenlijk is, het is net een negatief punt dat hij zijn kind vermoord heeft.
- ☺ Ik vind dat Wibbe heel goed heeft opgetreden door toch even de regels te verbreken en op de kamer van Agrippina te gaan kijken, want zo kwam hij er achter dat ze heel erge waanbeelden heeft door haar hersentumor en ze wordt dan ook naar de inrichting gebracht.
- ☺ Ik vind geen enkel persoon echt sympathiek. Ze zijn allemaal zo vaag.

Boekverslag Buitenstaanders (Renate Dorrestijn)

Annemiek Berckmoes

© havovwo.nl (feb 2003)

- ☺ Je krijgt over ieder persoon ongeveer evenveel te weten, net Marrie en de kinderen, daar wordt haast niets over verteld. Over de anderen wordt verteld hoe ze in het verleden in het huis terecht zijn gekomen, en wat er met Sterre is gebeurd. Toch wordt er over Laurie het meest verteld. Bij haar kom je nog een beetje achter haar gedachten en gevoelens. Die kom je bij de andere personen niet tegen.

Bouw

- ☺ Het boek heeft geen moeilijke opbouw. In het verhaal worden veel flashbacks en terugwijzingen gebruikt bijvoorbeeld: eerst krijgen Laurie en Max een ongeluk, later wordt verteld hoe Agrippina dit veroorzaakt heeft en over het verleden van Agrippina en over de zelfmoord van Sterre. De flashbacks worden allemaal in 'n versneld ritme verteld, de dag en nacht in het huis daarentegen vrij uitgebreid en langzaam. Het verhaal is niet chronologisch verteld. Het boek is verdeeld in vier genummerde hoofdstukken waarin de laatste erg kort is. Elk hoofdstuk is verdeeld in scènes die elk hun eigen verhaal vertellen. Tussen elk kort gebeuren is er een duidelijke alineascheiding.
Het boek is geschreven in 'n overdadige en originele stijl, die heel goed past bij het bizarre verhaal, Het is een mengeling van clichés, die een parodistische werking hebben, overdrijving, herhaling en origineel taalgebruik, met veel zwarte humor.
- ☺ Het verhaal begint met dat Laurie en Max in de rivier rijden, dan zoeken ze een huis in de omgeving. Zo komen ze bij het gesticht aan en dan komt er vaart in het verhaal.
- ☺ Alles wat er gebeurt hangt heel goed met elkaar samen dat komt ook wel doordat het huis afgesloten is van de buitenwereld en het dus ook alleen daar over gaat. Het zijn wel allemaal verschillende gedachten en problemen maar ze lopen allemaal samen.
- ☺ Ik vind het niet echt een spannend verhaal, maar het is wel boeiend, want doordat er heel veel open plekken in het verhaal zitten die pas later worden opgevuld, zo weet je in het begin dus niet wie Sterre of Evertje Polder zijn.
- ☺ Er zijn wel verschillende verhaallijnen die door elkaar lopen zoals het huwelijk van Max en Laurie tussen de problemen van het huis. Maar alles heeft wat met elkaar te maken. Ze lopen dus vrijwel allemaal samen.
- ☺ De opbouw van het verhaal past goed bij het verhaal. Door de flashbacks weet je wat er in het verleden is gebeurd en snap je dus ook wat er precies aan het hand is, wel weet je als lezer veel meer van alle personen als dat ze zelf van elkaar weten.
- ☺ Er wordt niet echt met de tijd gespeeld, die flashbacks zijn gewoon als uitleg van wat er precies aan de hand is. zo snap je het verhaal beter anders zou je er helemaal niets van snappen. Ze komen dan ook op het juiste moment want zouden ze sommige dingen langer achterhouden dan zou je niet meer snappen wat ze nu bedoelen, toch is het lang genoeg achtergehouden om het boeiend te houden.
- ☺ Het eind is heel erg vaag, want Laurie weet niet meer wat er gebeurd is en Max wil het haar niet zeggen. Je weet dus niet hoe het eindigt.
- ☺ Je ziet het verhaal door iedereen zijn ogen.

Taalgebruik

- ☺ De tekst is helemaal niet moeilijk om het lezen, er zitten weinig tot geen moeilijke woorden in en het is geen speciale vaktaal, die in het boek voorkomt.
- ☺ Er wordt niet verteld of het nu een stukje gedachten zijn of flashback en van wie dat dan is, daar kom je na een paar regels zelf achter, want er staan ook geen titels boven ofzo, alleen een witregel.
- ☺ Het taalgebruik past goed bij de personages, het is simpel en soms een beetje krom van gedachten maar dat is de inhoud.

Module 1

Verdiepingsopdracht

- ☺ Als het verhaal begint weet je alleen dat ze bij een vreemd huis aan zullen komen. En inderdaad als ze in het huis zijn en je leert de mensen een beetje kennen dan kom je er achter dat ze allemaal een beetje vreemd zijn, maar dat kan zijn he. Ze staan toch heel erg ver buiten de maatschappij.
- ☺ Het verhaal bevat heel veel open plekken, die vrijwel allemaal opgelost worden.
- ☺ Om er maar een paar te noemen, wie zijn Evertje Polder en Sterre, wat is er met Sterre gebeurd, hoe komt Agrippina aan haar waanbeelden, hoe komt Wibbe in het huis terecht en wat voor huis is het eigenlijk... je komt overal achter, het wordt je allemaal uitgelegd, maar wel zo dat het toch voor spanning zorgt. De belangrijkste open plek is denk ik toch wel, wat is er met dat huis aan de hand, wie is normaal en wie is

Boekverslag Buitenstaanders (Renate Dorrestijn)

Annemiek Berckmoes

© havovwo.nl (feb 2003)

---

gek...

- ☉ De antwoorden op de vorige vragen worden allemaal in het boek gegeven, nouja, bijna allemaal dan toch. Op alle overige vragen wordt wel antwoord gegeven: Evertje Polder is de hond, Sterre is het zusje van Biba en Ebbe en een deel van de drieling. Zij is van het dak af gesprongen/gevallen omdat ze niet kon leven met haar menstruatie. Agrippina heeft waanbeelden door haar hersentumor, Wibbe is de oppasser van zijn patienten, maar dat weten zij niet en het is een fasehuis van een psychiatrische inrichting.
- ☉ Op de vraag, wie is normaal en wie niet, daar wordt geen antwoord opgegeven. Dat moet je dan ook zelf bedenken, maar dat verschilt van persoon tot persoon. Ik vind dat ze allemaal niet normaal zijn. Net Wibbe, hij is de enige die nog redelijk zijn hoofd erbij kan houden, net als hij wordt opgesloten, dan komt zijn jeugd naar boven.
- ☉ Achterhouden van informatie en open plekken
- ☉ De spanningsbogen zitten dus in die open plekken, de tijd dat het duurt voor je antwoord hebt op je vraag. Dat zijn dus meerdere kleinere en een grote spanningsbogen.

Module 2

Verdiepingsopdracht 1

- ☉ Als hoofdpersoon pak ik dan maar Laurie. Over haar zijn er geen uiterlijke eigenschappen bekend, maar haar innerlijk is wel duidelijk. ze is het type van de onderdrukte vrouw, die niet is opgewassen tegen haar echtgenoot, ze vertoont allerlei traditionele vrouwelijke kenmerken. Ze heeft een minderwaardigheids-Complex en heeft erge medelijden met zichzelf. Zij voelt zich in de steek gelaten door d'r vent en denkt door vreemd te gaan haar man jaloers te kunnen maken. Ze gaat ten onder aan het liefdeloze huwelijk met Max.
- ☉ Laurie heeft niet echt een doel, maar omdat het wel goed uitkomt vind ze het wel erg leuk om haar man jaloers te maken door Lupo te versieren.
- ☉ Doordat ze een minderwaardigheidscomplex heeft niet echt meer weet wat ze nu met haar man aanmoet gaat ze Lupo verleiden omdat ze denkt dat ze hem daar pijn mee doet en dat ze hem dan misschien wel terug kan krijgen. Maar Max weet van Wibbe wat het een fasehuis is en moet dan ook alleen maar heel hard lachen als Laurie zegt dat Lupo, een gek, met haar flirt. Dat vindt ze zeer vernederend.
- ☉ Laurie maakt niet echt beslissingen, net in het laatste hoofdstuk dan staat ze voor de keuze ofwel alles was waar gebeurd, inclusief haar nachtmerrie, ofwel alles was een droom geweest. Het was een keus tussen de echtheid van het bestaan en het tot een illusie verklaren van haar hele leven. Geluk was er niet mee gemoeid, het was alleen de vraag met welke leugen ze liever wilde leven. Maar voordat ze echt kan kiezen is het boek klaar, ik denk dat ze gewoon kiest om verder te gaan waar ze gebleven was en er verder niet meer aan te denken.
Verder heeft ze nog wel de keuze gemaakt om op de 'avances' van Lupo in te gaan.
- ☉ Dat zorgt er alleen maar voor dat Max haar nog dommer vind dan hij al vond. Zij voelt zich weer vernederd, maar gelooft niet wat Max zegt; dat Lupo een gek zou zijn.
- ☉ Ik zou me niet zo laten vernederen door Max, ik vind dat ze hem niet zo heel erg slim terug pakt, ze moet hem veel harder terugpakken en het slimmer aanpakken. Maar daar gaat het boek niet echt over
- ☉ Laurie verandert wel in het boek, ze vind even de kracht om tegen Max te vechten en hem tegen te spreken, maar wanneer hij weer gelijk blijkt te hebben en ze weer de zwakste van de twee is geeft ze het op. De mogelijkheid dat er iemand is die in haar geïnteresseerd is geeft haar die kracht.
- ☉ Ik vind Laurie niet echt een sympathiek persoon, ik vond dat ze nogal aanstellerig was en ze liet veel te makkelijk over zich heel lopen. Ze probeerde niet eens van zich af te buiten. Net tegen Ebbe durfde ze voorzichtig wat te zeggen, maar die was dan ook jonger als haar ook. Verder was ze nogal hysterisch, ze maakte van iedere mug een olifant. Ze haalde zich veel te veel in haar hoofd.
- ☉ Ik kon me niet echt goed in Laurie verplaatsen. Ik zou het echt niet pikken, dat mijn man zomaar vreemd gaat, maar dat ik er niet eens kwaad over zou mogen zijn omdat we dan geen gelukkig stelletje meer zouden zijn voor de buiten wereld. Dat vind ik dus echt nergens op slaan. Je man kan veel van je vragen maar niet dat. ik denk dan ook niet dat ik hem zo terug zou pakken, ik zou het, denk ik, doordachter doen. Niet zomaar de eerste de beste kans pakken, al kan ik het wel van haar begrijpen.
- ☉ *Max:*

Max is de echtgenoot van Laurie. Hij is erg carrièregericht en heeft weinig tijd voor zijn gezin. Daarbij komt, dat hij zijn vrouw verwaarloost en een maîtresse heeft. Voor de buitenwereld vindt hij het belangrijk dat ze zich als en gelukkig gezin voordoen. Hij is een rond karakter.

Boekverslag Buitenstaanders (Renate Dorrestijn)

Annemiek Berckmoes

© havovwo.nl (feb 2003)

Agrippina:

Agrippina is een oude vrouw met een hersentumor. Daardoor heeft ze hallucinaties. Ze drinkt elke dag vers bloed, om haar jeugdigheid te bewaren. Dit bloed komt van de muizen die ze in de kelder houdt. Ze heeft een bovenmenselijke relatie met Evertje Polder, een stokoude hond. Ze heeft een zoon, Lupo, uit een relatie met een veel oudere man. Door deze man is ze misbruikt en vernederd. In het huis wordt ze gezien als de (groot) moeder. Ze is een rond karakter.

Lupo:

Lupo is de zoon van Agrippina. Hij woont in een caravan achter het huis. Hij is 'dichter op verzoek': mensen schrijven hem, met de vraag of hij een gedicht voor hun wil maken. Hij voelt zich de vader van de meisjes. Ook hij heeft een psychische afwijking. Hij heeft zijn eigen kind vermoord. Lupo is een rond karakter.

Ebbe en Biba:

Ebbe en Biba maken deel uit van een drieling. Hun zusje, Sterre, heeft zelfmoord gepleegd. Ze hebben echter nog steeds contact met haar. De twee meisjes bekechten heel wat af, maar zijn zeer aan elkaar gehecht: ze vullen elkaar aan en komen voor elkaar op. Hun leeftijd is moeilijk te schatten, omdat ze zich dan weer heel volwassen, dan weer kinderlijk gedragen. Ze hebben de puberteit achter de rug, maar verder zijn er geen aanwijzingen over hun leeftijd. Ze zijn beiden ronde karakters.

Wibbe:

Wibbe wordt gezien als de klusjesman. Hij wordt door de andere bewoners niet voor vol aangezien. Dat betekent dat hij zijn rol goed speelt, hij is namelijk psychiater. Hij is de bedenker van de vorm waarin de patiënten leven. Hij vindt zelfs dat Agrippina geen medische behandeling voor haar hersentumor moet krijgen. Er moet een zo natuurlijk mogelijke leefsituatie gecreëerd worden. De bewoners leren zo een gezinsband op te bouwen. Als echter blijkt dat het echt ernstig met Agrippina gesteld is, besluit hij haar naar de kliniek te brengen. Hij is een rond karakter.

Marrie:

Marrie, of Mar, is een mongoloïde meisje. Toen ze klein was, is ze te vondeling gelegd. De andere bewoners hebben haar gevonden. Ze wilden een experiment met haar doen: alleen Agrippina mocht weten welk geslacht het kind had. Verder zou het 'onzijdig' moeten opgroeien. Haar verzorgers ontdekten echter dat ze achter was in haar ontwikkeling, ze had meer begeleiding nodig. Van toen af aan werd ze gewoon als een meisje behandeld. Ze is erg vriendelijk, ook als de jongetjes haar afbeulen. Marrie is een vlak karakter.

- ☉ Ik vond ze eerst allemaal wat vreemd, maar dat vreemde gedrag wordt verklaard door het feit dat ze in een fasehuis zitten. Toch had ik dat niet verwacht. Kijk, dat bloed drinken niet helemaal normaal is, okee. Maar om ze nu allemaal in een soort van open gesticht te steken vind ik ook nog al wat.
- Ik vind dat Wibbe op het laatst, samen met Lupo nog wel de normaalste zijn van het stel. Biba gaat ook nog wel, maar ze is nogal afhankelijk. Ook Wibbe en Lupo zijn niet helemaal, zo heeft Lupo zijn kind vermoord en wordt Wibbe helemaal gek als hij opgesloten wordt, want dat herinnerd hem aan zijn jeugd.
- ☉ Ik denk dat net Laurie echt een karakter is, want over haar kom je echt het meest te weten, verder liggen Lupo en Agrippina op het randje want ook over hen kom je redelijk veel te weten, ook wat ze denken en voelen. Maar niet zoveel als van Laurie.

Verdiepingopdracht 3

Ik heb een recensie gevonden van P. M. Reinders. Hij of zij vind het een heel goed boek, waar je nog goed over kunt twisten. Het is erg origineel en ernstig maar toch komisch. Vooral als je het voor de tweede keer leest word het echt goed dan merk je pas goed wanneer je voor de gek wordt gehouden en wat ongeveer wel en niet werkelijk is.

Module 3

Verdiepingsopdracht 1

- ☉ De gebeurtenissen zijn niet op chronologische volgorde. Ook kloppen fabel en sujet niet bij elkaar.
- ☉ Het boek is verdeeld in vier genummerde hoofdstukken waarin de laatste erg kort is. Elk hoofdstuk is verdeeld in scènes die elk hun eigen verhaal vertellen. Tussen elk kort gebeuren is er een duidelijke

Boekverslag *Buitenstaanders* (Renate Dorrestijn)

Annemiek Berckmoes

© havovwo.nl (feb 2003)

- alineascheiding.
- ☉ Het boek is nogal fragmentarisch, want het zijn allemaal korte stukjes waarin er een persoon aan het woord is, of waar over gesproken wordt. Zo komt ieders leven aan bod en ook ieders problemen. Alles samen vormt een verhaal.
- ☉ Zoals ik dus net als zij, hangt alles samen, er zijn verschillende lijnen, doordat ja ieder zijn problemen komt te weten, maar doordat ze samen in een huis wonen weet je hoe de sfeer in het huis is en de onderlinge relaties.
- ☉ Er zijn volgens mij verschillende verhaallijnen. Zo heb je de problemen in het huwelijk van Laurie en Max en je hebt alle problemen van alle bewoners in het huis. Zo heb je de dood van Sterre. De bloedverslaving van Agrippina. De moord op de zoon van Lupo. Mar die uit een weeshuis is gehaald en te vondeling is gelegd voor het huis. En Wibbe die de zorg draagt voor het huis en zijn bewoners. Ik denk wel dat iedere verhaallijn gelijk is, al is het mogelijk dat het uiteindelijk toch om het huwelijk van Max en Laurie draait.
- ☉ Doordat er zoveel open vragen en terugblikken in het verhaal zat werd het erg spannend gemaakt, je wou het antwoord op de vragen weten.
- ☉ In het verhaal komen veel flashbacks voor. Maar dat is om uit te leggen hoe het leven van de personen in elkaar zit en hoe ze in het fasehuis terechtgekomen zijn.
- ☉ De vertelde tijd is een dag en een nacht. De verteltijd is 198 bladzijden.
- ☉ Het boek is van het nu. Het heeft niet echt een vaste tijd.
- ☉ Er wordt veel in het boek teruggewezen, door middel van een flashback kom je dan meestal achter het hele verhaal. Ook wordt de tijd vertraagd of versneld. Zo werd de ceremonie op het dak heel uitgebreid verteld, terwijl je over de rit naar de inrichting haast niets weet. Dan word de tijd samengevat.

Verdiepingsopdracht 2

- ☉ De recent vindt het een goed boek, er zitten veel verrassingen en onverwachte wendingen in, die het boek origineel maakt. Niet alleen van schrijven maar ook van onderwerp vind de recent het origineel.
- ☉ Er wordt heel erg met je gespeeld, je weet niet wie nu wel of niet gek is. Ook het eind is erg vaag, doordat het een open eind is weet je niet of het nu een nachtmerrie van Laurie was of dat het echt gebeurd is.
- ☉ Ik ben het wel met het eindoordeel van de recent eens.
- ☉ Ik vond het vooral leuk dat je in hebt begin totaal niet doorhad wat nu wel of niet normaal was. Je hebt niet echt door hoe de onderlinge relaties zijn. Het is inderdaad een origineel boek.

Module 4

Verdiepingsopdracht 2A

- ☉ De belangrijkste thema's zijn, wat is de werkelijkheid en wat niet en wat is normaal en wat niet. verder heb je nog:
  - Liefde
  - Psychiatrie
- ☉ Wat werkelijkheid is en wat niet dat gaat over het monster van Sterre en over de waanbeelden van Agrippina. Zij denkt dat het bloed echt helpt tegen het ouder worden en dat de waanbeelden van een tekort aan bloed komt, terwijl het aan de hersentumor ligt.

Wat normaal is en wat niet, dat ligt aan je eigen normen en waarden. Max vind het normaal dat hij met een andere vrouw slaat en dat heeft volgens hem ook niets met het huwelijk te maken, terwijl Laurie er heel anders over denkt.

De liefde is natuurlijk de liefde tussen Max en Laurie en tussen Laurie en Lupo. Maar ook de zusterliefde tussen de drieling en moeder en zoon liefde. Verder heb je nog de liefde van Mar. Zij ziet geen kwaad en vind alles leuk en heeft voor alles een iedereen liefde.

Psychiatrie gaat natuurlijk over het feit dat ze in een fasehuis zitten.
- ☉ De motieven zijn:

De hoofdpersonen hebben allemaal een andere perceptie van realiteit. Deze verschillende percepties leiden ertoe dat ze aldoor miscommuniceren met elkaar. Ze begrijpen elkaars realiteit niet. De sleur van het dagelijks leven, denk aan het huwelijk van Max en Laurie, leidt al gauw tot vluchten uit de realiteit. Hoe gaat de moderne psychiatrie hiermee om? Liefde voor de medemens. De druk van het opgesloten zijn, denk aan de theorieën van Wibbe, de behandelend arts.

Boekverslag Buitenstaanders (Renate Dorrestijn)

Annemiek Berckmoes

© havovwo.nl (feb 2003)

- ☉ Laurie en Max denken dat ze in de werkelijkheid leven, terwijl Max wel gelooft dat het een fasehuis is en Laurie niet. De bewoners van het huis en Laurie denken dat Wibbe gek is terwijl hij de doctor is en hun zijn patiënten. Doordat Max nuchterder is en gelooft dat Wibbe de doctor is en Laurie niet krijgen ze ruzie. Normale mensen blijken minder normaal dan ze lijken; gekken minder gek. Normale mensen zien de zaken verkeerd, de gekken hebben soms een beter inzicht in de dingen. Op pag. 3 (pag.7) vermeldt Dorrestein dat tot de vele problemen die Max en Laurie hadden (afgezien van het feit dat Max zich alleen bezighoudt met zijn carrière, zijn maitressen en zijn cricketclub) en zijn vrouw dik, dom en lelijk vindt), dat "ze een verschillende perceptie van de werkelijkheid" hadden. Deze zin komt verschillende keren voor in het verhaal, en vormt daarmee een leidmotief. Door met een wisselend perspectief te werken, toont Dorrestein hoe verschillend iedereen de werkelijkheid ziet, de gekken zowel als de normalen, en laat ze zien hoe idioot ook de normalen reageren.
De moderne psychiatrie is het fasehuis, een nieuw plan van Wibbe.
De liefde zie je bij ieder persoon. Lupo houdt zich bij de liefde van anderen bezig door het schrijven van brieven. Mar houd van alles en iedereen, ook al is het kwaad. Agrippina houd van Allesplakker. Biba en Ebbe houden van elkaar en van Sterre.
- ☉ Het boek heeft geen motto. De titelverklaring is niet moeilijk: Voor Max, Laurie en de kinderen zijn de mensen in het fasehuis de buitenstaanders, maar voor die mensen zijn Max, Laurie en de kinderen juist de buitenstaanders. Het heeft wel wat te maken met de thematiek, normaal of niet normaal

Verdiepingsopdracht 1B

- ☉ Het verhaal speelt zich af op het platteland, in het huis van Agrippina. Er zijn haast geen huizen in de buurt, alleen de kliniek. Er gebeuren soms kleine dingen in het bos of in de kliniek. Het bos ligt om het huis heen en er is ook een dijk in de buurt waar de auto van Max en Laurie te water was geraakt.
Het huis is donkerrood met geblindeerde ramen, het ziet er vreemd uit. Het huis ligt verscholen achter een dichtbegroeide oprijlaan. Het huis is erg oud en de tuin die erbij hoort is verwaarloosd. Bijgebouwen zijn een loods, een caravan en een botenhuis. Het huis is een dependance van de psychiatrische inrichting.
- ☉ Het is erg afgelegen, erg op zichzelf staand, zo zijn de bewoners ook, ze weten niet veel over de anderen en zijn op zichzelf staand.
- ☉ De bewoners van het huis willen niets van de problemen tussen Laurie en Max te maken hebben, ze luisteren dat ook niet. Zelfs als Laurie haar hart bij Lupo uitstort wordt er niet geluisterd.
Sterre wil haar probleem over het monster in haar niet vertellen aan de anderen omdat ze bang is dat zij dan ook besmet zullen worden.
Agrippina verteld alles tegen Evertje Polder omdat hij de enige is die luistert. De rest luistert niet naar haar verhaal.
Er wordt niets over de achtergrond van Wibbe gevraagd, er wordt gewoon aangenomen dat hij gek is en hij wordt in het huis opgenomen. Hij zegt niets en toch mag hij blijven in alle gastvrijheid.
- ☉ ??????

Module 5

Verdiepingsopdracht 1

- ☉ De vertelsituatie is een auctoriale vertelinstantie. De verteller geeft commentaar bij de gebeurtenissen. Hij weet meer dan de personages en meer dan de lezer.
- ☉ Al in Buitenstaanders treffen we een thematiek aan die we in het verdere werk van Dorrestein steeds terugzien: * feminisme; strijd tegen de vaste rolpatronen van mannen en vrouwen. * confrontatie tussen gek en normaal, waarbij zij wil laten zien dat de normale werkelijkheid een achterkant heeft. * het soms niet duidelijke verschil tussen droom/schijn en werkelijkheid * hang naar het fantastische, het gruwelijke, waanvoorstellingen, ontspoorde, kortom Het Kwaad. Door haar voorkeur voor het absurde en groteske probeert Dorrestein de werkelijkheid op zijn kop te zetten. Ook soort post-puberale manier van protest tegen de vijandige mannenwereld? * zelfmoord, en het bijbehorende schuldgevoel van nabestaanden. Ook pogingen tot zelfmoord, die mislukken. Meestal springen de zelfmoordenaars, net als de zus van R.D. * afkeer van kinderen (kinderen als monsters) Kinderen worden vaak beschreven als potsierlijke minimensen die zich reeds tot in het absurde het vastgeroeste man-vrouw rolpatroon in zich hebben.

Boekverslag Buitenstaanders (Renate Dorrestijn)

Annemiek Berckmoes

© havovwo.nl (feb 2003)

- ☺ De ruimte is een afgelegen huis, wat eigenlijk een fase huis is, dat afgelegen tussen de bossen ligt in de buurt van een moeras. Er is veel ruimte en doordat er zo weinig mensen zijn, zijn ze erg op elkaar aangewezen. Tijdens de ceremonie is het nog redelijk weer maar aan het eind van de avond begint en het te regenen, wat zeer duidelijk merkbaar is als Laurie verdwaalt.

Verdiepingsopdracht 2

Haar romans zijn altijd als feministisch te herkennen en thema's als het idee dat vrouwen pas voor vol worden aangezien als ze getrouwd zijn en een kind hebben, komen regelmatig aan bod. Mannen spelen slechts bijrollen in haar romans.

De dood van haar zusje is ook een belangrijk thema. Hierover schrijft ze in de autobiografische roman *Het perpetuum mobile van de liefde* (1988). Nadat Dorrestijn de ziekte ME (chronische vermoeidheid) heeft gekregen, is ook ziekte en het sociaal isolement waarin zieke mensen zich vaak bevinden een hoofdthema in haar oeuvre.

Verdiepingsopdracht 3

Renate Dorrestijn is heel erg feministisch, dat kun je heel goed uit de boeken halen, hieronder vind je een paar voorbeelden uit het boek, de Buitenstaanders.

Ook kom je in haar boeken veel motieven van het normale en abnormale tegen:

- ☺ Laurie wordt door haar echtgenoot behandeld als een voetveeg: ze moet maar accepteren dat hij er vriendinnen op nahoudt.
- ☺ Laura wordt uitgekotst omdat ze dik is. Vrouwen moeten mooi en dom zijn
- ☺ Ze slooft zich uit om het hem naar de zin te maken, maar krijgt stank voor dank. Liefde en dankbaarheid al helemaal niet. Max laat niet na vaak te zeggen hoe dom en lelijk ze is.
- ☺ Laurie is het stereotype van het slaafse, faalangstige, onderdrukte vrouwtje, Max het stereotype van de intelligente, autoritaire man die zich niet met de opvoeding van zijn kinderen bemoeit en nog minder met zijn vrouw.
- ☺ De twee jongentjes martelen Marie, het mongooltje en maken haar wellicht van kant. (Is niet duidelijk in het verhaal.)
- ☺ Agrippina is het slachtoffer geweest van een oude rijke kerel (De Allesplakker) die haar versierde en misbruikte. Hij liet twee vrienden van hem, ja zelfs zijn herdershond, Agrippina misbruiken. Geen variatie was hem te dol. Ze werd in de steek gelaten toen ze zwanger werd (van Lupo). Ze werd gedwongen het kind af te staan. Na de dood van de Allesplakker werkt Agrippina eerst 7 jaar als prostituee. Daarna zocht ze haar zoon op
- ☺ Vrouwen worden door mannen onderdrukt en in het bekende rollenpatroon gedrukt. Agrippina was daar ook slachtoffer van. Dankzij de omgang met de allesplakker en haar beroep als hoer, had zij de obsessie gekregen om mooi en jong te moeten blijven. Haar vampirisme, het drinken van het bloed van jonge dieren en kinderen (!) is daar op terug te voeren. Ze probeert honderden middeljes uit om het verouderingsproces een halt toe te roepen.
- ☺ Sterre, Biba en Ebbe zijn in hun jeugd misbruikt door hun vader..
- ☺ Normaal is maar relatief en een wankel toestand: Een kleine gebeurtenis kan al tot gevolg hebben dat 'normale' mensen volledig de greep op de werkelijkheid kwijt raken en 'gestoord' worden*. Voorbeeld: een ongelukje met de auto, die half in het water rijdt zorgt ervoor dat Max, de sterke, autoritaire man, volledig in shock raakt en een half etmaal als zombie alles met zich laat doen. Maar de gebeurtenis roept bij Laura handelend, 'mannelijk' gedrag op. Ze zegt tegen Max: "Max, we moeten ergens telefoneren." Maar Max is

Boekverslag Buitenstaanders (Renate Dorrestijn)

Annemiek Berckmoes

© havovwo.nl (feb 2003)

- de draad met de werkelijkheid compleet kwijt en zegt: "Kwaak, kwaak" Laura op haar beurt vergeet het slaafse vrouwtje te zijn, dat ze altijd was.
- ☉ Normale mensen blijken minder normaal dan ze lijken; gekken minder gek. Normale mensen zien de zaken verkeerd, de gekken hebben soms een beter inzicht in de dingen. Op pag. 3 vermeldt Dorrestein dat tot de vele problemen die Max en Laurie hadden (afgezien van het feit dat Max zich alleen bezighoudt met zijn carrière, zijn maitresses en zijn cricketclub) en zijn vrouw dik, dom en lelijk vindt), dat "ze een verschillende perceptie van de werkelijkheid" hadden. Deze zin komt verschillende keren voor in het verhaal, en vormt daarmee een leidmotief. Door met een wisselend perspectief te werken, toont Dorrestein hoe verschillend iedereen de werkelijkheid ziet, de gekken zowel als de normalen, en laat ze zien hoe idioot ook de normalen reageren .
  - ☉ De twee jongetjes, normale jongentjes, hebben in het boek geen naam. Ze zijn monsters, die het mongooltje Mar martelen en met een vleesmes willen villen. Reden: Mar was niet goed snik en wilde niet meedoen met de bloedbroeder-schap; ze stond geen bloed af.
  - ☉ Laura probeert Lupo te versieren, een totaal gestoorde man die onderweg is om de hond van Agrippina dood te schieten. Binnen een paar uur verandert Laura van het onderdanig vrouwtje in een overspelige slet.
  - ☉ Wie de mensen in het gekkenhuis en het traditionele modelgezin (zoals Max het noemt) naast elkaar zet kan zich afvragen of je niet beter gewoon gek kan zijn dan op zo'n vreselijke manier samen te leven als Max en Laurie dat doen
  - ☉ De 'normale' mensen Max, Laurie en de twee jongens verstoren de stabiele situatie in het groepje gekken. Deze hadden een zeker geluk en een zekere harmonie gevonden, die wreed verstoord wordt door de komst van het gezin. Mar wordt wellicht vermoord, Agrippina raakt volkomen van slag; door een misverstand ruimt Lupo niet Laura op, maar denkt hij dat Agrippina haar stokoude hond uit zijn lijden moet helpen. Dan slaan de stoppen bij Agrippina helemaal door en wordt ze naar het ziekenhuis gebracht.
  - ☉ Dorrestein draait de dingen op een gegeven moment om: de gekken doen allerlei verstandige dingen, terwijl de 'normalen' doorslaan: Laurie krijgt tijdens een dwaaltocht door het bos -op zoek naar de jongens - een waanzinnige giechelbui en wordt opgesloten in een isoleercel van het gesticht, waar ze toevallig terecht kwam. Wibbe krijgt een aanval van hysterie als hij denkt dat Biba en Ebbe op het dak staan om er af te springen (net als hun drielingzus Sterre). In werkelijkheid gedenken de twee hun geliefde zuster Sterre. De twee sluiten de hysterische Wibbe op op zolder. Wibbe was de psychiater die net deed of hij gek was, om onopvallend op zijn gekken te kunnen passen. Ook bij deze Wibbe laat Dorrestein de lezer zich afvragen of deze wetenschapper wel normaal is. Hij verliest totaal zijn greep op de zaak.
  - ☉ Ook Max wordt opgesloten, in de kelder. Ebbe doet dat, omdat zij van mening is dat Agrippina met het keukenmes achter de jongens aan is. Ze wil niet dat Max er achter komt en zelf met Biba en Lupo het onheil keren, en Agrippina's vampiersneigingen verborgen houden. Op een gegeven moment zitten aldus de 'normale' mensen opgesloten, terwijl de gekken vrij spel hebben. Er gaat dan echter niets mis. Men denkt dat Agrippina met haar mes achter de jongens aan is om ze te slachten en hun bloed te drinken, in werkelijkheid ligt ze in bed, terwijl de jongens bezig zijn om in het botenhuis Mar te slachten. Max verraadt aan de gekken dat Wibbe hun psychiater was.